Nu există reguli speciale pentru bufoni?

de Florin Şlapa

Am văzut prea mulţi artişti căzînd în manej, asemenea u
saltimbanci sfîrşiţi, plictisiţi de plictiseala pe care o
răspîndesc în jur, fluieraţi sau tîrîţi afară din conul de lumi
al rampei de către îngrijitorii circului, mi se tînguie bătrînu
saxofonist, scărpinîndu-şi trist perciunii ca nişte şobolani. I
ani de zile vrea să-şi părăsească instrumentul care i-a adus
atîtea bucurii de fapt, şi să-şi încerce norocul pe post de
gurist, ca să iasă mai în faţă, să-şi exprime amărăciunea în
un mod mai accesibil. Ştiu că nu are voce şi tot încerc să-l
conving să renunţe, degeaba îi spun că e un stilist tenace ş
desăvîrşit, că saxofonul ar putea într-o bună zi să-l tîrască
după el, sus, pe treptele gloriei. Dar el nu şi nu. Vrea
neapărat să dea din gură. Are o întreagă teorie despre asta
procesul emisiunii sunetului, afirmă el hotărît, e necesară
dominare cît mai perfectă a corpului, total lipsită de crispa
Ca să ajungă la senzaţia de eliberare, un solist trebuie să-ş
controleze deschiderea şi închiderea laringelui, să evite
întreruperea sunetului prin închiderea gurii, urmărind
mobilizarea lui prin ocluzia glotei. Să controleze cantitatea
aer care se emite. Să încerce obţinerea deschiderii glotei p
cît posibil în momentul aspiraţiei pentru a acumula cît mai
mult aer de rezervă. Mie, unuia, caut eu să-l consolez,

saxofonul mi se pare un instrument deosebit de complex, c
la rîndul lui cere un meşteşug tot atît de complicat. Dar el
nu, o ţine pe-a lui. Rolul de a fi principalul element de
transformare, în procesul de emisiune, în ce priveşte calita
sunetului, îi revine fără îndoială gurii. Ca să nu mai vorbim
faptul că limba trebuie proiectată cînd înainte, cînd înapoi
cu vîrful sprijinit de incisivii inferiori. Necazul e că incisivii
inferiori lui îi lipsesc, dar dacă îşi ţine gura închisă, pare u
bătrîn de-a dreptul combustibil, gata să ia foc în momente
cheie ale unei improvizaţii pline de temperament. Afişează
surîs acru, în permanenţă, pentru că nu ştie niciodată dacă
interlocutorul are sau nu intenţii ironice. Îl poartă cu el pe
tot, şi pe stradă, şi acasă, şi pe scenă, şi-n culise. Surîsul ă
asezonat cu perciunii, îi dă o alură de profesor blajin. Poat
că o carieră universitară, demnă şi calmă, i s-ar fi potrivit
bine. Acum ar sta printre studenţi ori printre bucoavne, în
să stea aici, în barul afumat din Casino de la Forêt, etalînd
fără rost ezitările. Îl suport tot mai greu, nu ştiu de ce. Po
şi din cauză că, la rîndul meu, am chef să plîng pe umărul
cuiva. Am şi eu nemulţumirile mele. Nemaivorbind de fapt
că cel de-al doilea păhărel pe care-l beau nu-mi prieşte de
Cu cîteva vorbe bine plasate, încerc să-l determin să revin
dimensiunile lui limitate şi perene, de saxofonist în vîrstă.
Zumzetul clienţilor în seara asta mă deranjează. Îi expun
teoria mea cu privire la influenţa negativă a şpriţ-pauzelor
asupra randamentului artistic al unui muzician de excepţie
înainte de a mă refugia la toaletă.

O picătură de apă rece ca gheaţa se rostogoleşte din tavan
îmi cade drept în creştet, cu un zgomot înfundat. Calota
dureroasă care mi s-a tot lăţit pe cap se lăţeşte şi mai mul

Are dreptate Juliette. Trăim într-o plictiseală eternă, ne străduim în fiecare zi să ne facem că nu-i așa. Împrejur ne pîndește un peisaj identic, de secole. Trecem prin el fără s atingem, fără să aducem nimic nou. Ne iţim dintr-o brumă tremurătoare și singurele evenimente cu adevărat semnificative de care avem parte sînt crizele de melancoli Ceva îmi pulsează în ceafă. Poate vreun semn că pianul mă cheamă. Și asta îmi dă un sentiment de însingurare totală. Ceea ce, dacă stau să mă gîndesc, ar putea fi chiar prețul temerității de a trece prin viață apăsînd pe niște clape. Cineva deschide o ușă și odată cu aerul îmbîcsit am prileju aud și cîteva acorduri de saudadă braziliană. În loc să mă u la inimă ori să mă facă să plec cu gîndul către Amazon, mă proiectează pe drumul spre casă, care mă așteaptă răbdăt Îmi dau în sfîrșit seama de ridicolul situației în care mă aflu Îmi ajustez poziția incomodă și rămîn țeapăn, cu ochii la o altă picătură în curs de formare, care amenință să-mi crap capul: lacrima străvezie a neîncrederii în viață.

Sînt sătul de vești proaste. Pînă și pianul meu are de la o vreme o scînteiere demonică. E animat de un orgoliu morb Degeaba îl zgîlțîi în fiecare seară sau încerc să-l îmblînzesc gîdilîndu-i coastele gălbejite. Jocul dezinvolt s-a sfîrșit per totdeauna și plictiseala îmi rînjește în față. Tot ceea ce vr să exprim suferă de obezitate spirituală. Cîndva era de aju ca el să-mi murmure rugător numele, pentru ca toate ecou să-l repete amplificat de o sută de ori. Ar trebui să renunț să mă retrag. Ar fi mai bine poate să moțăi între paginile u cărți scrise de un om cu adevărat dăruit. Ori poate să încremenesc pur și simplu, în cadrul unei ferestre, ca un invalid ce sînt.

Noaptea scade. Abia aştept să scadă şi mai mult. Şi să-mi pianul în părăsire, aşa cum merită, să respire prin plămînii putrezi atmosfera îmbîcsită care pluteşte în urma clienţilo după ora închiderii. Aici există un obicei. Nu se aeriseşte şi se mătură decît dimineaţa. Poate că şi ăsta e motivul pent care niciodată nu mă duc direct acasă după ce-mi termin programul, ci bîntui pe străzile limpezite ca un cotoi bătrîn în căutarea pisicii ideale. În perioada asta, felina cu pricin numeşte Juliette. Şi din cauza ei îmi sfîrşesc rătăcirile, de cîteva luni încoace, pe rue Madame şi nicăieri altundeva. A în faţa ochilor, pe drum, cu mult înainte de a ajunge acolo strălucirea d'une incroyable candeur a privirii ei. Trebuie neapărat să-i mîngîi din nou merele obrajilor înainte de a mușca din ele. Ce să fac? Astea sînt exigenţele artei. Ca să menţii în formă, e nevoie şi de aşa ceva. Deşi regret adese faptul că sînt nevoit să mă dedau unor excese suculente. Singurul medicament pentru boala mea este cura de lubricitate. Cînd grajdurile simţurilor mi se deschid, îmi mí cireada dezgustătoare a păcatelor în abatorul de pe rue Madame, unde măcelăresele amorului îmi dau toate tristeţ gata, dintr-o singură lovitură. Cel mai mult îmi place la Juliette faptul că nu are nici pretenţia, nici posibilitatea d face ceva în viaţă. E modul cel mai economic şi mai lipsit c primejdii de a îmbătrîni. Dacă o dojenesc, îşi schimbă atitudinea cu o viteză ameţitoare şi mă fixează cu orbite goale, de statuie. Mă simt atît de mic şi de prost, încît îmi vine să ridic ancora. Are, totuşi, des coins de bon enfant. Căci, la nevoie, îmi rabdă tăcerile mai mult sau mai puţin enigmatice, cu un stoicism demn de o cauză mai bună. Dup ce ne terminăm momentele de paralizie în cămăruţa ei car miroase a liliac fanat, coborîm la bar, să ne înmuiem gurile

uscate cu alcoolul cel mai otrăvitor cu putinţă. Pe ringul grizonat, ca în fiecare noapte, Clara şi Lara se unduiesc înt un dans, pe care îl bănuiesc balcanic, însoţit de mîngîieri furişe. Poartă fustanele zdrenţuite, de false gitane, şi sînt strînse în talie cu eşarfe în culori care se mărită bine. De obicei plec de pe rue Madame de frica zorilor în stare să-m sucească gîtul. În ultima vreme, însă, n-am mai ţinut cont nimic. Cu o mînă pe genunchiul Juliettei, agăţat de imagin Clarei care, spre dimineaţă, îndrăzneşte mai mult împreun cu Lara, hoinăresc cu gîndul prin muzee pustii, păzite de supraveghetoare mohorîte care, ca să le mai treacă timpul împletesc cîte un fular. Adevărul e că îi invidiez pe bieţii pictori. Aşa ar trebui să facă orice artist care se respectă, şi imprime acreala pe ceva şi apoi să se facă nevăzut. Iau tablourile la rînd, cu o minuţiozitate aproape sadică. Văd u peisaj cu cheia de gît, rigid ca o piatră. Personaje ambigue proiectate în aer ca nişte vrejuri, o fanfaronadă de figuri, suită de falduri, exuberanţă, tumult aparent lipsit de măsu imagini desfigurate prin abstractizare. Juliette ţine neapăr să îmi spună ceva, întrerupîndu-mi reveria. Din păcate, în gura fiecăruia se află o limbă. Ce n-aş da să fiu acum prăbu pe pian, să mă simt ca un om care încearcă în vis să ignore absurditatea poziţiei sale, asigurîndu-se că visează. Mă miş cu încetinitorul, reacţiile îmi sînt întîrziate sau inexistente viaţa este o elegie, un madrigal cîntat de un cor undeva departe. Prezenţa vioaie a Juliettei, fiinţă împurpurată de plenitudinea vieţii, mă insultă pur şi simplu. Simt că trebui să-mi iau tălpăşiţa. Nu există reguli speciale pentru Bufoni Nu, răspunde Moartea.

(fragment din romanul Fără pereche, ed.Univers 2001)

respiro©2000-2002 All rights reserved.